

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Σχολή Επιστημών Υγείας
Τμήμα Ιατρικής

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ (MSc)

**ΣΑΚΧΑΡΩΔΗΣ ΔΙΑΒΗΤΗΣ
ΚΑΙ ΠΑΧΥΣΑΡΚΙΑ**

Οδηγός Σπουδών

2 0 2 3 - 2 0 2 5

Αθήνα 2023

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (MSc)
«Σακχαρώδης διαβήτης και παχυσαρκία»
Οδηγός Σπουδών

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Σχολή Επιστημών Υγείας
Τμήμα Ιατρικής

**Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (MSc)
«Σακχαρώδης διαβήτης και παχυσαρκία»**

Οδηγός Σπουδών

2 0 3 2 - 2 0 2 5

Επιμέλεια: Ιωάννα Ελευθεριάδου
Γεώργιος Χρ. Δρόσος

Αθήνα 2023

Πρόλογος

Ο Σακχαρώδης Διαβήτης είναι η συχνότερη μεταβολική νόσος σε παγκόσμια κλίμακα και σήμερα η συχνότητά της είναι της τάξης του 6-8% στον ενήλικο πληθυσμό. Το υπερβάλλον σωματικό βάρος αποτελεί ένα διεθνές πρόβλημα δημόσιας υγείας με ένα ποσοστό της τάξης τουλάχιστον του 20% των ενηλίκων να πάσχει από παχυσαρκία. Τόσο ο Σακχαρώδης Διαβήτης όσο και η Παχυσαρκία δεν καλύπτονται επαρκώς από το προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών στις Ιατρικές Σχολές. Ως απάντηση στην παγκόσμια επιδημία του διαβήτη και της παχυσαρκίας, πολλά Πανεπιστήμια του Εξωτερικού ανέπτυξαν Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών για την εκπαίδευση των επαγγελματιών υγείας με στόχο την αποτελεσματική σύγχρονη αντιμετώπιση και πρόληψη των παθήσεων αυτών.

Σκοπός του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών είναι η παροχή υψηλού επιπέδου μεταπτυχιακής εκπαίδευσης και εξειδίκευσης στο ευρύ και αναπτυσσόμενο αντικείμενο του σακχαρώδους διαβήτη και της παχυσαρκίας, καθώς και η προαγωγή της έρευνας σε αυτά τα γνωστικά αντικείμενα. Το πρόγραμμα θα συνδυάσει θεωρητικές γνώσεις, που δεν παρέχονται σε προπτυχιακό επίπεδο σπουδών στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της Χώρας μας, καθώς και πρακτική εμπειρία στην κλινική προσέγγιση του θέματος. Ειδικότερα, θα εξειδικεύσει νέους επιστήμονες στους παθογενετικούς μηχανισμούς, στη διάγνωση, στην αντιμετώπιση και στη βασική και κλινική έρευνα του σακχαρώδη διαβήτη και των επιπλοκών του, καθώς και της παχυσαρκίας.

Στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα θα συμμετάσχουν 100 εξειδικευμένοι εκπαιδευτές. Έγινε κάθε δυνατή προσπάθεια να περιληφθούν εισηγητές-εκπαιδευτές τόσο από την Ελλάδα όσο και από το εξωτερικό που έχουν την απαραίτητη εξειδίκευση με το αντικείμενο το οποίο θα διδάξουν. Τους ευχαριστούμε και για τον ενθουσιασμό και για την αποδοχή τους να συμμετάσχουν στην εκπαιδευτική διαδικασία. Ευχαριστούμε επίσης τα μέλη της Συντονιστικής Επιτροπής και τα μέλη της Οργανωτικής και Γραμματειακής Υποστήριξης, για το σημαντικό τους έργο στην προετοιμασία του Προγράμματος.

Ευελπιστούμε ότι οι γνώσεις που θα αποκτηθούν από τους αποφοίτους του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Σακχαρώδης Διαβήτης και Παχυσαρκία» θα είναι σημαντικές και θα τους βοηθήσουν τόσο στην έρευνα όσο και στην καθημερινή κλινική πράξη.

Ο Διευθυντής του ΠΜΣ

Νικόλαος Τεντολούρης
Καθηγητής Ιατρικής Σχολής
Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

Περιεχόμενα

1. ΓΕΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ.....	6
Συνοπτική Περιγραφή του Προγράμματος Σπουδών.....	6
Αντικείμενο – Σκοπός.....	6
Χρονική Διάρκεια του Προγράμματος Σπουδών.....	6
Όργανα και Ανθρώπινο Δυναμικό του Προγράμματος Σπουδών.....	6
Αριθμός Εισακτέων.....	7
Επιλεξιμότητα Υποψηφίων Μεταπτυχιακών Φοιτητών.....	7
Επιλογή των Υποψηφίων Μεταπτυχιακών Φοιτητών.....	7
Κόστος Παρακολούθησης (Δίδακτρα).....	8
Παρακολούθηση του Π.Μ.Σ. από Μη Εγγεγραμμένους Επιστήμονες (Παρατηρητές).....	8
2. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ.....	9
Διάρκεια Σπουδών για την Απόκτηση του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.....	9
Διαδικασία Απόκτησης του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.....	9
Κατάταξη του Προγράμματος Σπουδών.....	10
Πρόγραμμα Μαθημάτων.....	10
Ωράριο, Αίθουσες Διδασκαλίας Μαθημάτων και Διδακτικό Υλικό.....	10
Υποχρεώσεις των Μεταπτυχιακών Φοιτητών.....	10
Περιπτώσεις διαγραφής Μεταπτυχιακών Φοιτητών.....	10
Δικαιώματα των Μεταπτυχιακών Φοιτητών.....	11
Αξιολόγηση των Μεταπτυχιακών Φοιτητών.....	11
Εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας.....	11
Παρουσίαση Διπλωματικής Εργασίας.....	12
Παροχές – Οικονομική Στήριξη.....	12
Υποτροφίες.....	12
Αριθμός Μητρώου, Αριθμός Μητρώου, Ηλεκτρονική Ακαδημαϊκή Ταυτότητα και Διεύθυνση Ηλεκτρονικού Ταχυδρομείου.....	12
Άλλα Θέματα.....	12
3. ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ.....	13
Διευθυντής του Π.Μ.Σ.....	13
Συντονιστική Επιτροπή.....	13
Οργανωτική Υποστήριξη.....	13
Γραμματειακή Υποστήριξη.....	14
Ιστοσελίδα Π.Μ.Σ.....	14
Ηλεκτρονική Πλατφόρμα η-Τάξη (e-Class).....	14
Διδάσκοντες.....	15
4. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ.....	23
Α Εξάμηνο.....	23
Β Εξάμηνο.....	28
Γ Εξάμηνο.....	30
Δ Εξάμηνο.....	33

ΓΕΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

Συνοπτική Περιγραφή του Προγράμματος Σπουδών

Η Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών εισηγείται την οργάνωση και λειτουργία **Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.)** με τον τίτλο **«Σακχαρώδης Διαβήτης και Παχυσαρκία»** από το ακαδημαϊκό έτος 2018-2019 σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4485/2017 (Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ΦΕΚ 3085/Β' /27-7-2008).

Τη διοικητική και γραμματειακή υποστήριξη του προγράμματος αναλαμβάνει το Τμήμα Ιατρικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Αντικείμενο – Σκοπός

Αντικείμενο του Π.Μ.Σ. **«Σακχαρώδης Διαβήτης και Παχυσαρκία»** είναι η παροχή υψηλού επιπέδου μεταπτυχιακής εκπαίδευσης και εξειδίκευσης στο ευρύ και αναπτυσσόμενο αντικείμενο του σακχαρώδους διαβήτη και της παχυσαρκίας, καθώς και η προαγωγή της έρευνας σε αυτά τα γνωστικά αντικείμενα

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Ολοκληρώνοντας το Πρόγραμμα, οι φοιτητές θα μπορούν:

- Να διαχειρισθούν ασθενείς με σακχαρώδη διαβήτη.
- Να αντιμετωπίσουν τις επιπλοκές του σακχαρώδη διαβήτη και τα συχνά συνυπάρχοντα νοσήματα.
- Να διαχειρισθούν και να αντιμετωπίσουν παχύσαρκους ασθενείς.
- Να συμβάλουν στην πρόληψη του σακχαρώδους διαβήτη και της παχυσαρκίας.
- Να πραγματοποιούν βασική και κλινική έρευνα στον τομέα του σακχαρώδους διαβήτη και της παχυσαρκίας.
- Να απασχοληθούν σε θέσεις του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα που απαιτούν εξειδικευμένες γνώσεις για τη διαχείριση των θεμάτων που άπτονται του σακχαρώδους διαβήτη και της παχυσαρκίας.

Το Π.Μ.Σ. οδηγεί στην απονομή **Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.)** με τίτλο **«Σακχαρώδης Διαβήτης και Παχυσαρκία» (MSc in Diabetes Mellitus and Obesity)**, μετά την πλήρη και επιτυχή ολοκλήρωση των σπουδών με βάση το πρόγραμμα σπουδών.

Ο τίτλος απονέμεται από την Ιατρική Σχολή του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Χρονική Διάρκεια του Προγράμματος Σπουδών

Η χρονική διάρκεια φοίτησης στο ΠΜΣ που οδηγεί στη λήψη Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ) ορίζεται σε 4 (τέσσερα) ακαδημαϊκά εξάμηνα, στα οποία περιλαμβάνεται και ο χρόνος εκπόνησης διπλωματικής εργασίας.

Όργανα και Ανθρώπινο Δυναμικό του Προγράμματος Σπουδών

Για την **οργάνωση** και **λειτουργία** του Π.Μ.Σ. αρμόδια είναι τα εξής όργανα:

- Συνέλευση της Ιατρικής Σχολής
- Συντονιστική Επιτροπή (ΣΕ) του ΠΜΣ
- Ο Διευθυντής του ΠΜΣ
- Η Επιτροπή Επιλογής Μεταπτυχιακών Φοιτητών

Περαισσότερες πληροφορίες για το ανθρώπινο δυναμικό που υποστηρίζει το Π.Μ.Σ., συμπεριλαμβανομένου του διδακτικού προσωπικού, είναι διαθέσιμες στη σελ 13 του παρόντος Οδηγού Σπουδών.

Αριθμός Εισακτέων

Ο αριθμός των εισακτέων στο Π.Μ.Σ. ορίζεται σε **32** (τριάντα δύο) άτομα ανά έτος. Μετά από απόφαση της Συντονιστικής Επιτροπής μπορεί να γίνονται δεκτοί ως υπεράριθμοι υπότροφοι και μέλη των κατηγοριών Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. και μόνο ένας κατ' έτος σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Επιλεξιμότητα Υποψηφίων Μεταπτυχιακών Φοιτητών

Στο Π.Μ.Σ. γίνονται δεκτοί κάτοχοι τίτλου του Α' κύκλου σπουδών των Τμημάτων Ιατρικής ΑΕΙ της ημεδαπής ή ομοταγών, αναγνωρισμένων Ιδρυμάτων της αλλοδαπής, καθώς και απόφοιτοι άλλων Τμημάτων ΑΕΙ της ημεδαπής ή ομοταγών, αναγνωρισμένων της αλλοδαπής. Επίσης, γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι Τμημάτων συναφούς γνωστικού αντικείμενου (πτυχιούχοι τμήματος Νοσηλευτικής, πτυχιούχοι τμήματος Διαιτολογίας- Διατροφής, πτυχιούχοι τμήματος Φαρμακευτικής Σχολής, πτυχιούχοι τμήματος Οδοντιατρικής Σχολής, πτυχιούχοι τμήματος Βιολογικού) της ημεδαπής καθώς και απόφοιτοι αντίστοιχων Τμημάτων αναγνωρισμένων ομοταγών Ιδρυμάτων της αλλοδαπής, (εφόσον υπάρχει ικανός αριθμός αιτήσεων) με την εξής αναλογία:

- Πτυχιούχοι Τμήματος Ιατρικής (70%),
- Πτυχιούχοι Τμήματος Νοσηλευτικής (8%)
- Πτυχιούχοι Τμήματος Διαιτολογίας- Διατροφής (7%)
- Πτυχιούχοι Τμήματος Φαρμακευτικής (5%)
- Πτυχιούχοι Τμήματος Οδοντιατρικής (5%)
- Πτυχιούχοι Τμήματος Βιολογίας (5%)

Επιλογή των Υποψηφίων Μεταπτυχιακών Φοιτητών

Η επιλογή των υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών που έχουν εκδηλώσει ενδιαφέρον για την απόκτηση του Δ.Μ.Σ. γίνεται από την **Επιτροπή Επιλογής Μεταπτυχιακών Φοιτητών** που ορίζεται κάθε φορά από την Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ.

Η επιλογή των μεταπτυχιακών φοιτητών γίνεται με συνεκτίμηση των εξής **κριτηρίων**:

- Βαθμός πτυχίου και αναλυτική βαθμολογία σε προπτυχιακά μαθήματα σχετικά με το αντικείμενο του Π.Μ.Σ. Επισημαίνεται ότι θα γίνονται αποδεκτές και αιτήσεις που θα συνοδεύονται από δήλωση του Ν. 1599/86 στην οποία θα δηλώνεται ότι αναμένεται η επιτυχής ολοκλήρωση των προπτυχιακών σπουδών και θα αναφέρονται αναλυτικά τα μαθήματα που εκκρεμούν για την εξεταστική περίοδο του Σεπτεμβρίου. Σε αυτή την περίπτωση και εφόσον ο/η υποψήφιος /α γίνει δεκτός /ή στο Π.Μ.Σ. θα πρέπει να προσκομίσει τη βεβαίωση ολοκλήρωσης των σπουδών και το επικυρωμένο αντίγραφο πτυχίου.
- Διπλωματική – πτυχιακή εργασία (εφόσον υπάρχει).
- Μεταπτυχιακές σπουδές (εφόσον υπάρχουν).
- Επιστημονικό έργο- ερευνητική δραστηριότητα (εφόσον υπάρχει).
- Κλινική ή επαγγελματική εμπειρία σχετική με το αντικείμενο του Π.Μ.Σ. του υποψηφίου (εφόσον υπάρχει).
- Δύο τουλάχιστον συστατικές επιστολές από μέλη ΔΕΠ ή από Ερευνητές αναγνωρισμένων Ερευνητικών Ιδρυμάτων της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, οι οποίοι είναι κάτοχοι Διδακτορικού Διπλώματος ή Επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους, οι οποίοι διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις ή σχετική εμπειρία.
- Υποτροφίες, διακρίσεις, ή βραβεία που έχει λάβει ο υποψήφιος (εφόσον υπάρχουν).
- Την προσωπική συνέντευξη και τα στοιχεία σχετικά με την προσωπικότητα, τις γνώσεις, τα επαγγελματικά σχέδια, τους στόχους του υποψηφίου και την πρόθεση για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής που θα προκύψουν από αυτήν.
- Κάθε άλλο στοιχείο σχετικό με τα προσόντα του υποψηφίου που αποδεικνύεται από τα δικαιολογητικά που κατατίθενται.

Με βάση τα παραπάνω για κάθε υποψήφιο διαμορφώνεται μία **συνολική βαθμολογία** στην κλίμακα 0–100. Με βάση τα συνολικά κριτήρια, η ΣΕ καταρτίζει τον Πίνακα αξιολόγησης των φοιτητών και τον καταθέτει προς έγκριση στη Συνέλευση.

Σε περίπτωση ισοβαθμίας γίνονται δεκτοί οι ισοβαθμήσαντες ως υπεράριθμοι, σε ποσοστό που δεν υπερβαίνουν το 10% του ανώτατου αριθμού εισακτέων.

Σε περίπτωση μη εγγραφής ενός ή περισσότερων φοιτητών, θα κληθούν αν υπάρχουν, οι επιλαχόντες, με βάση τη σειρά τους στον εγκεκριμένο αξιολογικό πίνακα, να εγγραφούν στο Πρόγραμμα.

Κόστος Παρακολούθησης (Δίδακτρα)

Οι σπουδές στο Π.Μ.Σ. συνεπάγονται την **καταβολή διδάκτρων**. Για την διετία 2023-2025, το συνολικό ύψος των διδάκτρων καθορίστηκε σε **€4.000,00** (τέσσερις χιλιάδες ευρώ) τα οποία **οφείλουν να καταβληθούν σε τέσσερις (4) ισόποσες δόσεις κατά την έναρξη κάθε ακαδημαϊκού εξαμήνου**.

Παρακολούθηση του Π.Μ.Σ. από Μη Εγγεγραμμένους Επιστήμονες (Παρατηρητές)

Εφόσον υπάρχει ενδιαφέρον, είναι δυνατόν πτυχιούχοι τμημάτων Ιατρικής και άλλων τμημάτων Α.Ε.Ι. συναφούς γνωστικού αντικείμενου να παρακολουθήσουν το σύνολο ή επί μέρους κύκλους μαθημάτων του Π.Μ.Σ. Για την παρακολούθηση απαιτείται αίτηση στην Γραμματεία του Π.Μ.Σ., η οποία θα κρίνεται από την Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ. Ταυτόχρονα θα απαιτείται η καταβολή διδάκτρων και το κόστος παρακολούθησης θα καθορίζεται από την Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ.

Οι παρατηρητές μπορούν να παρακολουθήσουν κανονικά ολόκληρο ή μέρος του Π.Μ.Σ., αλλά δεν έχουν τα προνόμια των εγγεγραμμένων μεταπτυχιακών φοιτητών (αναβολή σπουδών, μειωμένο εισιτήριο, κλπ –σελ. 11 του παρόντος Οδηγού Σπουδών).

Στους παρατηρητές που παρακολουθούν τους κύκλους των μαθημάτων του Π.Μ.Σ. θα χορηγείται **Πιστοποιητικό επιτυχούς παρακολούθησης ή επιτυχούς εξέτασης** από την Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

Διάρκεια Σπουδών για την Απόκτηση του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Η χρονική διάρκεια φοίτησης στο ΠΜΣ που οδηγεί στη λήψη Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ) ορίζεται σε 4 (τέσσερα) ακαδημαϊκά εξάμηνα, στα οποία περιλαμβάνεται και ο χρόνος εκπόνησης διπλωματικής εργασίας.

Διαδικασία Απόκτησης του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Η απόκτηση του Δ.Μ.Σ. προϋποθέτει την επιτυχή συμμετοχή των μεταπτυχιακών φοιτητών σε μία σειρά δραστηριοτήτων, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται [μαθήματα](#), [διαλέξεις](#), [ερευνητική απασχόληση](#), [συγγραφή επιστημονικών εργασιών](#) [πρακτική άσκηση](#) και [εκπόνηση διπλωματικής εργασίας](#).

Για την απόκτηση του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών απαιτούνται 120 πιστωτικές μονάδες σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς και Συσσωρεύσης Πιστωτικών Μονάδων (European Credit Transfer and Accumulation System, ECTS)..

Η κατανομή του χρόνου σπουδών ορίζεται ως εξής:

Α' Εξάμηνο		
Μαθήματα Υποχρεωτικά	Διδ. Ώρες /ανά εβδομάδα	ECTS
Μεταβολισμός	3	3
Φυσιολογία – Παθοφυσιολογία σακχαρώδους διαβήτη και παχυσαρκίας	3	12
Διαγνωστικά κριτήρια – Κλινική εικόνα	3	5
Θεραπευτική αντιμετώπιση σακχαρώδους διαβήτη και παχυσαρκίας Α	3	10
Σύνολο	12	30

Β' Εξάμηνο		
Μαθήματα Υποχρεωτικά	Διδ. Ώρες /ανά εβδομάδα	ECTS
Θεραπευτική αντιμετώπιση σακχαρώδους διαβήτη και παχυσαρκίας Β	4	10
Επιπλοκές σακχαρώδους διαβήτη	8	20
Σύνολο	12	30

Γ' Εξάμηνο		
Μαθήματα Υποχρεωτικά	Διδ. Ώρες /ανά εβδομάδα	ECTS
Μεθοδολογία έρευνας	4	10
Πρακτική εξάσκηση: τακτικά εξωτερικά διαβητολογικά ιατρεία, ιατρεία διαβητικού ποδιού, ιατρεία παχυσαρκίας	8	20
Σύνολο	12	30

Δ' Εξάμηνο	
	ECTS
Εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας	30
Σύνολο	30

Κατάταξη του Προγράμματος Σπουδών

Το Π.Μ.Σ. προσφέρει **εξειδικευμένη** εκπαίδευση υψηλού επιπέδου στα γνωστικά αντικείμενα του σακχαρώδους διαβήτη, της παχυσαρκίας και των συναφών μεταβολικών νοσημάτων, σε ένα **ευρύ φάσμα** επιστημονικών πεδίων από τη Μοριακή Βιολογία και τις βασικές επιστήμες στις εφαρμοσμένες επιστήμες υγείας και την Κλινική Ιατρική.

Πρόγραμμα Μαθημάτων

Το αναλυτικό πρόγραμμα των μαθημάτων επισυνάπτεται στη σελ 27 του παρόντος Οδηγού Σπουδών.

Η γλώσσα διδασκαλίας θα είναι η **ελληνική**. Σε περίπτωση διαλέξεως από ξένο διακεκριμένο επιστήμονα η γλώσσα διδασκαλίας θα είναι η αγγλική. Σε περίπτωση συμμετοχής σπουδαστών από το εξωτερικό, η γλώσσα της διπλωματικής εργασίας θα είναι η ελληνική ή η αγγλική.

Το Π.Μ.Σ., υιοθετώντας τις νέες τεχνολογικές εφαρμογές στην εκπαίδευση, παρέχει τη **δυνατότητα τηλεεκπαίδευσης σε πραγματικό χρόνο** για τους διδάσκοντες που δεν μπορούν να παραβρεθούν στον φυσικό χώρο διεξαγωγής των μαθημάτων.

Ωράριο, Αίθουσες Διδασκαλίας Μαθημάτων και Διδακτικό Υλικό

Τα μαθήματα του Α΄ και Β΄ Εξαμήνων θα πραγματοποιούνται **Δευτέρα** και **Τετάρτη**, ώρες **15:00-20:00**.

Τα μαθήματα του Γ΄ Εξαμήνου θα πραγματοποιούνται **Τρίτη** και **Πέμπτη**, ώρες **15:00-20:00**.

Η **πρακτική εκπαίδευση** του Γ΄ Εξαμήνου θα πραγματοποιείται σε **πρωινό ωράριο μετά από συνεννόηση** με τους μεταπτυχιακούς φοιτητές.

Η **πρακτική άσκηση** του Γ΄ Εξαμήνου θα πραγματοποιείται **καθημερινές, πρωινό ωράριο**, σε Τακτικά Διαβητολογικά Ιατρεία, Ιατρεία Διαβητικού Ποδιού και Ιατρεία Παχυσαρκίας συνεργαζόμενων Νοσοκομείων της Αττικής.

Η **διπλωματική εργασία** θα εκπονείται με συνεννόηση με τον Επιβλέποντα Καθηγητή.

Τα μαθήματα και οι διαλέξεις θα έχουν ως **χώρο διεξαγωγής** τις αίθουσες διδασκαλίας των κτηρίων της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Αναλυτικές πληροφορίες σχετικά με τον ακριβές ωράριο και τις αίθουσες και λοιπούς, χώρους διδασκαλίας των μαθημάτων και της πρακτικής εκπαίδευσης, καθώς επίσης για τυχόν μεταβολές, **θα είναι διαθέσιμες στους μεταπτυχιακούς φοιτητές μέσω ενημέρωσης από τη Γραμματεία του Π.Μ.Σ.**

Το **διδακτικό υλικό των μαθημάτων** (συγγράμματα, επιστημονικά άρθρα, κλπ) **προτείνεται από τον εκάστοτε διδάσκοντα**. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές ενθαρρύνονται να κρατούν σημειώσεις από τις διαλέξεις και τις συνεδρίες πρακτικής εκπαίδευσης. Επιπλέον, το Π.Μ.Σ. θα χορηγήσει δωρεάν **βιβλίο αναφοράς σχετικό με τα αντικείμενα εκπαίδευσης**.

Οι **παρουσιάσεις των μαθημάτων** θα είναι διαθέσιμες **στην ηλεκτρονική πλατφόρμα η-Τάξη** (e-Class) του Πανεπιστημίου Αθηνών, ενώ η πρόσβαση σε αυτές θα γίνεται μέσω ειδικής διαδικασίας(σελ 14).

Υποχρεώσεις των Μεταπτυχιακών Φοιτητών

Για την απόκτηση του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών είναι υποχρεωτική η παρακολούθηση των μεταπτυχιακών μαθημάτων που ορίζονται από το πρόγραμμα σπουδών.

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές είναι υποχρεωμένοι:

- Να παρακολουθούν επιτυχώς έναν συγκεκριμένο αριθμό από τα προσφερόμενα μεταπτυχιακά μαθήματα. Ο μεταπτυχιακός φοιτητής θεωρείται ότι έχει **επάρκεια παρακολούθησης μόνο εάν συμπληρώσει το 80% των ωρών του κάθε κύκλου μαθημάτων** (διαλέξεις και πρακτική εξάσκηση) του ισχύοντος προγράμματος σπουδών. Σε αντίθετη περίπτωση υποχρεούται να επαναλάβει τον κύκλο μαθημάτων.
- Να εφοδιάζονται εγκαίρως, με δική τους ευθύνη, με τα απαραίτητα συγγράμματα και φωτοτυπίες επιστημονικών άρθρων που καλύπτουν τη διδακτέα ύλη.
- Να υποβάλλουν μέσα στις προβλεπόμενες προθεσμίες τις εργασίες που τους έχουν ανατεθεί για το κάθε μάθημα.
- Να προσέρχονται στις προβλεπόμενες εξετάσεις.
- Να συγγράψουν διπλωματική εργασία (ερευνητική εργασία, ανασκόπηση της βιβλιογραφίας ή μετα-ανάλυση) σε θέμα συναφές με τα μαθήματα του προγράμματος.

Η μη τήρηση των παραπάνω, αποτελεί βάση απορριπτικού βαθμού για μαθήματα ή αποκλεισμού του μεταπτυχιακού φοιτητή από το Π.Μ.Σ., μετά από εισήγηση του υπεύθυνου καθηγητή στη Συντονιστική Επιτροπή και απόφαση της Συνέλευσης.

Περιπτώσεις διαγραφής Μεταπτυχιακών Φοιτητών

Η Συνέλευση της Ιατρικής Σχολής, μετά την εισήγηση της ΣΕ, δύναται να αποφασίσει τη **διαγραφή μεταπτυχιακών φοιτητών** εάν:

- υπερβούν το ανώτατο όριο απουσιών
- έχουν αποτύχει στην εξέταση μαθήματος ή μαθημάτων και δεν έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς το πρόγραμμα,
- υπερβούν τη μέγιστη χρονική διάρκεια φοίτησης στο ΠΜΣ, όπως ορίζεται στον παρόντα Κανονισμό,
- έχουν παραβιάσει τις κείμενες διατάξεις όσον αφορά την αντιμετώπιση πειθαρχικών παραπτώματων από τα αρμόδια πειθαρχικά Όργανα,
- αυτοδίκαια κατόπιν αιτήσεως των μεταπτυχιακών φοιτητών,
- δεν καταβάλλουν το προβλεπόμενο τέλος φοίτησης.

Δικαιώματα των Μεταπτυχιακών Φοιτητών

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές έχουν δικαίωμα να ζητήσουν, με αίτηση τους, **άδεια αναστολής** της παρακολούθησης των μαθημάτων ή της εκπόνησης της μεταπτυχιακής τους εργασίας. Η άδεια χορηγείται με απόφαση της Συντονιστικής Επιτροπής για αποδεδειγμένα σοβαρούς λόγους, μόνο μία φορά, και δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερης διάρκειας των 2 (δύο) ακαδημαϊκών εξαμήνων ούτε μικρότερης διάρκειας του 1 (ενός) εξαμήνου.

Φοιτητής που θα επαναλάβει τη φοίτησή του είναι υποχρεωμένος να παρακολουθήσει όλα τα μαθήματα, σεμινάρια, πρακτικές ασκήσεις, κ.λ.π., στα οποία δεν είχε αξιολογηθεί επιτυχώς πριν από την αναστολή της φοίτησης του. Ο μεταπτυχιακός φοιτητής ο οποίος λαμβάνει άδεια αναστολής φοίτησης, όταν επαναλάβει τη φοίτησή του, εξακολουθεί να υπάγεται στο καθεστώς φοίτησης του χρόνου εγγραφής του ως μεταπτυχιακού φοιτητή.

Αξιολόγηση των Μεταπτυχιακών Φοιτητών

Το εκπαιδευτικό έργο κάθε ακαδημαϊκού έτους διαρθρώνεται σε δύο εξάμηνα σπουδών, το χειμερινό και το εαρινό, έκαστο εκ των οποίων περιλαμβάνει τουλάχιστον δεκατρείς (13) εβδομάδες διδασκαλίας και τρεις (3) εβδομάδες εξετάσεων.

Η παρακολούθηση των μαθημάτων /πρακτικής εξάσκησης είναι υποχρεωτική.

Σε περίπτωση κωλύματος διεξαγωγής μαθήματος προβλέπεται η αναπλήρωσή του. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές θα ενημερώνονται από τη Γραμματεία του ΠΜΣ για την νέα ημερομηνία και ώρα αναπλήρωσης μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή μέσω της ιστοσελίδας του ΠΜΣ.

Σε περίπτωση που το ποσοστό απουσιών φοιτητή ξεπερνά το 20% ανά μάθημα, ο φοιτητής υποχρεούται να επαναλάβει το μάθημα και τίθεται θέμα διαγραφής του φοιτητή. Το εν λόγω θέμα εξετάζεται από τη ΣΕ, η οποία γνωμοδοτεί σχετικά στη Συνέλευση του Τμήματος

Η αξιολόγηση των μεταπτυχιακών φοιτητών ορίζεται από τον διδάσκοντα του κάθε μαθήματος και γίνεται με έναν από τους δύο τρόπους:

1. Στο τέλος των μαθημάτων με γραπτές εξετάσεις, με εκπόνηση εργασίας ή/ και προφορική εξέταση.
2. Κατά τη διάρκεια κάθε μαθήματος, με γραπτές εξετάσεις, με εκπόνηση εργασίας ή/ και προφορική εξέταση.

Για κάθε μάθημα υπάρχουν (δύο) 2 περίοδοι εξετάσεων. Η πρώτη διενεργείται μετά τη λήξη κάθε μαθήματος και η δεύτερη (επαναληπτική) τον Σεπτέμβριο του επόμενου ακαδημαϊκού έτους.

Ο τρόπος αξιολόγησης ορίζεται από τον υπεύθυνο του κάθε μαθήματος. Η βαθμολόγηση γίνεται στην κλίμακα 1-10 και ως βάση επιτυχίας ορίζεται ο βαθμός πέντε (5).

Σε περίπτωση αποτυχίας στις εξετάσεις, ο μεταπτυχιακός φοιτητής έχει το δικαίωμα συμμετοχής στην επαναληπτική εξεταστική του Σεπτεμβρίου.

Για την απόκτηση ΔΜΣ, κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής οφείλει να παρακολουθήσει και να εξεταστεί επιτυχώς στο σύνολο των προσφερόμενων μαθημάτων του Π.Μ.Σ. και να εκπονήσει μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, συγκεντρώνοντας έτσι εκατόν είκοσι (120) ECTS.

Εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας

Στο Δ' εξάμηνο του Προγράμματος προβλέπεται η εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας. Η Συντονιστική Επιτροπή, ύστερα από αίτηση του υποψηφίου στην οποία αναγράφεται ο προτεινόμενος τίτλος της διπλωματικής εργασίας, ο προτεινόμενος επιβλέπων (αν δεν έχει ορισθεί ως επιβλέπων /ουσα του μετ. φοιτητή ήδη από την έναρξη των μετ. σπουδών του) και επισυνάπτεται περίληψη της προτεινόμενης εργασίας, ορίζει τον επιβλέποντα αυτής και συγκροτεί την τριμελή εξεταστική επιτροπή για την έγκριση της εργασίας, ένα από τα μέλη της οποίας είναι και ο επιβλέπων.

Παρουσίαση Διπλωματικής Εργασίας

Η διπλωματική εργασία **κατατίθεται στο τέλος του Δ' (τέταρτου) εξαμήνου**. Για να εγκριθεί η εργασία ο φοιτητής οφείλει να την υποστηρίξει ενώπιον της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής. Έκαστο μέλος της εξεταστικής επιτροπής της διπλωματικής εργασίας πρέπει να λάβει από ένα αντίγραφο της εργασίας (αντίτυπο ή σε ηλεκτρονική μορφή). Παράλληλα, σε ηλεκτρονική μορφή παραδίδεται στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ.: α) η διπλωματική εργασία και β) η παρουσίασή της σε μορφή PowerPoint. Μετά την παρουσίαση και με ευθύνη του επιβλέποντος και του μεταπτυχιακού φοιτητή συντάσσεται πρακτικό που υπογράφεται από την εξεταστική επιτροπή. Στη Διπλωματική Εργασία απονέμεται βαθμός από 0 έως 10 και ο χαρακτηρισμός «Καλώς», «Λίαν Καλώς» ή «Άριστα» ο οποίος προκύπτει από τον μέσο όρο της βαθμολογίας των μελών της εξεταστικής επιτροπής.

Οι μεταπτυχιακές διπλωματικές εργασίες εφόσον εγκριθούν από την εξεταστική επιτροπή, αναρτώνται υποχρεωτικά στον διαδικτυακό τόπο της Ιατρικής Σχολής.

Επίσης, γίνεται ηλεκτρονική κατάθεση της διπλωματικής εργασίας στο Ψηφιακό Αποθετήριο "ΠΕΡΓΑΜΟΣ", σύμφωνα με τις αποφάσεις της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ.

Οι φοιτητές θα έχουν τη **δυνατότητα αξιολόγησης του Π.Μ.Σ.** όσον αφορά στην ποιότητα των μαθημάτων και των διδασκόντων στο τέλος κάθε κύκλου και να προτείνουν τρόπους βελτίωσης. Η αξιολόγηση θα γίνεται μέσω ειδικών ερωτηματολογίων.

Στο πλαίσιο της εκπαίδευσης τους, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές **δύνανται εθελοντικά να επικουρούν τα μέλη ΔΕΠ των συμμετεχόντων τμημάτων στην εκτέλεση των εκπαιδευτικών τους καθηκόντων** (εργαστήρια, φροντιστήρια, επιτηρήσεις). Η φύση του έργου που μπορούν να παρέχουν καθορίζεται από την Συντονιστική Επιτροπή. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές μπορούν να προσφέρουν το μέγιστο έως 6 (έξι) ώρες ανά εβδομάδα επικουρική εργασία (διδασκαλία ασκήσεων, επίβλεψη εργαστηρίων και εξετάσεων, κ.λ.π.).

Παροχές – Οικονομική Στήριξη

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές έχουν όλα τα δικαιώματα και τις παροχές που προβλέπονται για τους φοιτητές του Α' κύκλου σπουδών (κάρτα σίτισης, ακαδημαϊκή ταυτότητα-πασο, μειωμένα έξοδα συμμετοχής σε ορισμένες πολιτιστικές και ψυχαγωγικές εκδηλώσεις) πλην του δικαιώματος παροχής δωρεάν διδακτικών συγγραμμάτων.

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές καλούνται να συμμετέχουν και να παρακολουθούν σεμινάρια ερευνητικών ομάδων, συζητήσεις βιβλιογραφικής ενημέρωσης, επισκέψεις εργαστηρίων, συνέδρια/ημερίδες με γνωστικό αντικείμενο συναφές με αυτό του Π.Μ.Σ., διαλέξεις ή άλλες επιστημονικές εκδηλώσεις του Π.Μ.Σ.

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές **μπορούν να καλύπτονται οικονομικά από χρηματοδοτούμενα προγράμματα έρευνας στα οποία συμμετέχουν**. Το Π.Μ.Σ. ενθαρρύνει τους μεταπτυχιακούς φοιτητές που δεν εντάσσονται στις παραπάνω κατηγορίες να επιτύχουν εξωτερική χρηματοδότηση των σπουδών τους από διάφορα Ιδρύματα και Ινστιτούτα.

Υποτροφίες

Το Π.Μ.Σ. χορηγεί **περιορισμένο αριθμό υποτροφιών** στο **Γ' (τρίτο)** και **Δ' (τέταρτο)** διδακτικό εξάμηνο, ο οποίος εξαρτάται από τη διαθέσιμη χρηματοδότηση και αποφασίζεται από την Συντονιστική Επιτροπή.

Οι υποτροφίες χορηγούνται **στην αρχή κάθε ακαδημαϊκού έτους** και έχουν **διάρκεια 2 (δύο) εξαμήνων**. Χορηγούνται **δε, μετά από απόφαση της Συντονιστικής Επιτροπής, στους μεταπτυχιακούς φοιτητές με τη μεγαλύτερη βαθμολογία στο Α' (πρώτο) και στο Β' (δευτερο) διδακτικό εξάμηνο και κατά προτεραιότητα σε μεταπτυχιακούς φοιτητές που δεν είναι μισθωτοί**. Σε περίπτωση ισοβαθμίας χορηγούνται, μετά από απόφαση της Συντονιστικής Επιτροπής, επιπλέον υποτροφίες, εφόσον υπάρχει διαθέσιμη χρηματοδότηση.

Αριθμός Μητρώου, Ηλεκτρονική Ακαδημαϊκή Ταυτότητα και Διεύθυνση Ηλεκτρονικού Ταχυδρομείου

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές που έχουν επιτύχει στη διαδικασία αξιολόγησης για την παρακολούθηση του Π.Μ.Σ., θα πρέπει να εκδώσουν **Αριθμό Μητρώου**. Η έκδοση γίνεται μέσω συμπλήρωσης των στοιχείων του **Ατομικού Φακέλου Μεταπτυχιακού Φοιτητή**, διαθέσιμου στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ.

Επιπλέον, οι νεοεισαχθέντες φοιτητές θα πρέπει να εκδώσουν **Ηλεκτρονική Ακαδημαϊκή Ταυτότητα** μέσω αίτησης εγγραφής στην Ηλεκτρονική Υπηρεσία Απόκτησης Ακαδημαϊκής Ταυτότητας (<https://academicid.minedu.gov.gr/Procedure>). Η ταυτότητα **επέχει επίσης τον ρόλο πάσο**.

Η έκδοση **Διεύθυνσης Ηλεκτρονικού Ταχυδρομείου** (e-mail) γίνεται μέσω αίτησης στις Υπηρεσίες Διαχείρισης Λογαριασμού του Κέντρου Λειτουργίας και Διαχείρισης Δικτύου (Κ.ΛΕΙ.ΔΙ.) του Πανεπιστημίου Αθηνών στην ιστοσελίδα webadm.uoa.gr.

Περαιτέρω πληροφορίες για τα παραπάνω στοιχεία θα γίνονται διαθέσιμες στους επιτυχόντες μεταπτυχιακούς φοιτητές από τη Γραμματεία του Π.Μ.Σ.

Άλλα Θέματα

Για **οποιοδήποτε άλλο ζήτημα** σχετικό με το Π.Μ.Σ. «Σακχαρώδης Διαβήτης και Παχυσαρκία» για το οποίο δεν υπάρχει πρόβλεψη, **αρμόδια για να αποφασίσει είναι η Συντονιστική Επιτροπή**.

ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

Διευθυντής του ΠΜΣ

Νικόλαος Τεντολούρης MD, PhD

Καθηγητής

Παθολόγος

Διευθυντής Διαβητολογικού Κέντρου

Α' Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών & Διαβητολογικό Κέντρο ΓΝΑ «Λαϊκό»

Συντονιστική Επιτροπή

Νικόλαος Τεντολούρης MD, PhD

Καθηγητής

Παθολόγος

Διευθυντής Διαβητολογικού Κέντρου

Α' Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών & Διαβητολογικό Κέντρο ΓΝΑ «Λαϊκό»

Ιωάννης Βλαχογιαννάκος MD, PhD

Καθηγητής

Γαστρεντερολόγος

Γαστρεντολογική Κλινική

ΓΝΑ «Λαϊκό»

Κωνσταντίνος Μακρυλάκης MD, PhD, MPH

Καθηγητής

Παθολόγος

Α' Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών & Διαβητολογικό Κέντρο

ΓΝΑ «Λαϊκό»

Βάια Λαμπαδιάρη MD, PhD

Καθηγήτρια

Παθολόγος

Β' Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική του Πανεπιστημίου Αθηνών & Μονάδα Έρευνας –

Διαβητολογικό Κέντρο

ΠΓΝΑ «Αττικών»

Αθανάσιος Ράπτης MD, PhD

Αναπληρωτής Καθηγητής

Παθολόγος

Β' Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική & Μονάδα Έρευνας Σακχαρώδη Διαβήτη

ΠΓΝΑ «Αττικών»

Οργανωτική Υποστήριξη

Ιωάννα Ελευθεριάδου MD, MSc, PhD

Επιμελήτρια Β'

Παθολόγος

Α' Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών & Διαβητολογικό Κέντρο

ΓΝΑ «Λαϊκό»

Γεώργιος Χρ. Δρόσος MD

Παθολόγος

Επιστημονικός Συνεργάτης

Α' Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών

ΓΝΑ «Λαϊκό»

Γραμματειακή Υποστήριξη

Πόντου 104, Τ.Κ. 11527, Αθήνα (Γουδή)
Τηλ.: 210-7470089
e-mail: mscdiabetesandobesity@med.uoa.gr

Ιστοσελίδα Π.Μ.Σ.

<http://dmo.med.uoa.gr>

Ηλεκτρονική Πλατφόρμα η-Τάξη (e-Class)

<http://eclass.uoa.gr/>

Στην ηλεκτρονική πλατφόρμα η-Τάξη θα βρίσκονται διαθέσιμες οι **παρουσιάσεις** των μαθημάτων και σεμιναρίων. Η **πρόσβαση** για τους μεταπτυχιακούς φοιτητές θα είναι δυνατή μέσω εισόδου στην πλατφόρμα με χρήση της διεύθυνσης ηλεκτρονικού ταχυδρομείου τους στο Πανεπιστήμιο Αθηνών (σελ 12).

Διδάσκοντες

A

Παναγούλα Αγγελιογιάννη MD, PhD

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια
Εργαστήριο Φυσιολογίας "Φυσιολογείον"
Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών

Ιωάννης Αδαμάκης MD, PhD

Καθηγητής
Χειρουργός Ουρολόγος
Υπεύθυνος Ιατρείου Προσθητικής και Επανορθωτικής Ουρολογίας Πανεπιστημίου Αθηνών,
ΓΝΑ «Λαϊκό»

Κώστας Αθανασάκης PhD

Επίκουρος Καθηγητής
Οικονομικών της Υγείας και Αξιολόγησης Τεχνολογίας Υγείας
Τμήμα Πολιτικών Δημόσιας Υγείας
Σχολή Δημόσιας Υγείας
Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής

Θεόδωρος Αλεξανδρίδης MD

Ομότιμος Καθηγητής
Παθολόγος – Ενδοκρινολόγος
Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Πατρών

Αντώνιος Αναλυτής MSc

Υποψήφιος διδάκτορας
ΕΤΕΠ - Βιοστατιστικός
Εργαστήριο Υγιεινής, Επιδημιολογίας και Ιατρικής Στατιστικής
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Ιωάννα Αναστασίου MSc, PhD, Postdoc

Μοριακή Βιολόγος
Επιστημονικός Συνεργάτης
Α΄ Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών
& Διαβητολογικό Κέντρο
ΓΝΑ «Λαϊκό»

Γεώργιος Αντωνογεώργος MD, MSc, PhD

Παιδίατρος, Βιοστατιστικός– Επιδημιολόγος
Ακαδημαϊκός Υπότροφος Γ΄ Παιδιατρική Κλινική, ΕΚΠΑ
Επιστημονικός Συνεργάτης, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο Αθηνών

Γεωργία Αργυρακοπούλου MD, PhD, National Scope Fellow

Παθολόγος - Διαβητολόγος
Διευθύντρια Διαβητολογικής Μονάδας & Ιατρείου Παχυσαρκίας
Ιατρικό Κέντρο Αθηνών

B

Ανδριανή Βαζαίου MD, PhD

Διευθύντρια Ε.Σ.Υ.
Παιδίατρος- Διαβητολόγος
Υπεύθυνη Διαβητολογικού Κέντρου
Α΄ Παιδιατρική Κλινική & Διαβητολογικό Κέντρο
ΓΝ Παίδων Αθηνών «Π. & Α. Κυριακού»

Δένος Βασιλείου BSc, MSc

Κλινικός Ορθοτικός, Προσθητικός

Σοφία Βασιλοπούλου MD, PhD

Επίκουρη Καθηγήτρια
Νευρολόγος
Υπεύθυνη Μονάδας Αγγειακών Εγκεφαλικών Νοσημάτων
Αιγινήτειο Νοσοκομείο, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Δημήτριος Β. Βλαχάκος MD, PhD,

Ομότιμος Καθηγητής
Νεφρολόγος
Επιστημονικός Σύμβουλος Ομίλου Βιοϊατρικής
Adjunct Professor, European University Cyprus

Ιωάννης Βλαχογιαννάκος MD, PhD, FEBGH

Καθηγητής
Γαστρεντερολόγος
Πανεπιστημιακή Γαστρεντερολογική Κλινική
ΓΝΑ «Λαϊκό»

Χριστίνα Βούλγαρη MD, PhD

Παθολόγος με εξειδίκευση στο σακχαρώδη διαβήτη, Επιμελήτρια Α΄ ΕΣΥ,
Ε΄ Παθολογική Κλινική- Μονάδα Λοιμώξεων ΓΝΑ "Ο Ευαγγελισμός"

Γ

Καλλιόπη Γκούσκου PhD
Επίκουρη Καθηγήτρια
Βιολογίας - Γενετικής, Βιολόγος,
Ιατρική Σχολή ΕΚΠΑ, Διατροφολογική

Αντώνιος Ν. Γαργαλιάνης MD, MSc, PhD
Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό
Βιοπαθολόγος / Εργαστηριακής Ιατρικής
Αιγινήτειο Νοσοκομείο, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Σωτήριος Γεωργόπουλος MD, PhD
Καθηγητής
Αγγειοχειρουργός
Αγγειοχειρουργική Μονάδα
Α΄ Χειρουργική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών
ΓΝΑ «Λαϊκό»

Ευάγγελος Ι. Γιαμαρέλλος- Μπουρμπούλης MD, PhD
Καθηγητής
Παθολόγος
Δ΄ Παθολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών
ΠΓΝΑ «Αττικών»
Υπεύθυνος Τμήματος Ανοσολογία ζτων Λοιμώξεων
Chairman: European Sepsis Alliance e

Δ

Ευανθία Διακουμοπούλου MD, PhD
Διευθύντρια Ε.Σ.Υ.
Παθολόγος με εξειδίκευση στον Σακχαρώδη Διαβήτη
Α΄ Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών & Διαβητολογικό Κέντρο
ΓΝΑ «Λαϊκό»

Κωνσταντίνα-Χριστίνα Δημακοπούλου PhD
Βιοστατιστικός
Ακαδημαϊκός Υπότροφος
Ιατρική Σχολή Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Γεώργιος Δημητριάδης MD, DPhil (Oxford)
Ομότιμος Καθηγητής Παθολογίας –Μεταβολικών Παθήσεων
Παθολόγος
Αντιπρόεδρος Ινστιτούτου Εφαρμοσμένης Φυσιολογίας και Άσκησης στην Ιατρική

Δημήτριος Δημητρούλης MD, PhD
Καθηγητής
Χειρουργός
Υπεύθυνος Ιατρείου Χειρουργικής Ενδοκρινών Αδένων
Υπεύθυνος Μονάδας Περιτοναϊκής Καρκινωμάτωσης ΓΝΑ "Λαϊκό"
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Χαρίλαος Δημοσθενόπουλος BSc, MMedSci, PhD
Κλινικός Διαιτολόγος– Βιολόγος
Προϊστάμενος Διαιτολογικού Τμήματος
ΓΝΑ «Λαϊκό» Secretary of diabetes nutrition study group

Μιχαήλ Δούμας MD, PhD
Επίκουρος Καθηγητής
Παθολόγος
Υπεύθυνος Ιατρείου Υπέρτασης
Β΄ Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης
ΓΝΘ «Ιπποκράτειο»

Ε

Ιωάννα Ελευθεριάδου MD, MSc, PhD
Επιμελήτρια Β΄
Παθολόγος
Α΄ Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών & Διαβητολογικό Κέντρο
ΓΝΑ «Λαϊκό»

Θ

Αναστασία Θανοπούλου MD, PhD
Επίκουρη Καθηγήτρια
Παθολόγος με εξειδίκευση στον Σακχαρώδη Διαβήτη
Β΄ Παθολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών & Διαβητολογικό Κέντρο
ΓΝΑ «Ιπποκράτειο»

Πέτρος Θωμάκος MD, PhD
Ειδικός Παθολόγος – Διαβητολόγος
Κλινική & Διαβητολογικό Κέντρο ΔΘΚΑ «Υγεία»

I

Ιωάννης Ιωαννίδης MD, PhD
Παθολόγος- Διαβητολόγος

K

Κυριάκος Καζάκος MD, PhD
Καθηγητής
Παθολόγος με εξειδίκευση στο σακχαρώδη διαβήτη
Υπεύθυνος ιατρείου σακχαρώδη διαβήτη και μεταβολισμού Νοσοκομείο Άγιος
Δημήτριος, Θεσσαλονίκη, Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος
Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος

Γρηγόριος Καλτσάς MD, PHD, FRCP (Lon)
Καθηγητής Παθολογίας- Ενδοκρινολογίας
Ενδοκρινολόγος – Παθολόγος
Επιστημονικός Υπεύθυνος Ενδοκρινολογίας
ΓΝΑ «Λαϊκό»

Χριστίνα Κανακά – Gantenbein MD, PhD
Καθηγήτρια
Α' Παιδιατρική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών & Μονάδα Ενδοκρινολογίας,
Μεταβολισμού και Διαβήτη
Νοσοκομείο Παιδών «Η Αγία Σοφία»

Κυριακή– Αθηνά Καραβανάκη MD, PhD
Καθηγήτρια Παιδιατρικής – Παιδιατρικής Ενδοκρινολογίας Πανεπιστημίου Αθηνών
Παιδίατρος - Διαβητολόγος Παίδων
Υπεύθυνη Ιατρείου Διαβήτη και Μεταβολισμού
Β' Παιδιατρική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών
Νοσοκομείο Παιδών «Π&Α ΚΥΡΙΑΚΟΥ»

Βάιος Θ. Καραθάνος PhD
Καθηγητής
Χημικός Μηχανικός Επιστημών Τροφίμων
Διευθυντής Εργαστηρίου Χημείας, Βιοχημείας & Φυσικοχημείας Τροφίμων
Τμήμα Διατροφής – Διαιτολογίας Χαροκόπειου Πανεπιστημίου

Ευανθία Κασσή MD, PhD
Καθηγήτρια
Ενδοκρινολόγος
Εργαστήριο Βιολογικής Χημείας
Α' Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών
ΓΝΑ «Λαϊκό»

Παρασκευή Κατσαούνου MD, MSc, PhD
Επίκουρη Καθηγήτρια
Πνευμονολόγος
Υπεύθυνη Ιατρείου Διακοπής Καπνίσματος και Άσματος και Κλινικών Μελετών
Μονάδος Πνευμονολογίας και Αναπνευστικής Ανεπάρκειας
Α' ΚΕΘ

Νικόλαος Κατσιλάμπρος MD, PhD, FACP, SCOPE Founding Fellow, EFIM Honorary Fellow
Ομότιμος Καθηγητής Παθολογίας
Παθολόγος
Ερευνητικό Εργαστήριο «Ν.Σ. Χρηστέας»
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Αλέξανδρος Κόκκινος MD, PhD
Καθηγητής
Παθολόγος
Α' Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών & Διαβητολογικό Κέντρο
ΓΝΑ «Λαϊκό»

Χρυσή Κολιάκη MD, PhD
Παθολόγος
Α' Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών
ΓΝΑ «Λαϊκό»

Αναστάσιος Κόλλιας MD, PhD
Παθολόγος,
Επιμελητής ΕΣΥ,
Γ' Παθολογική Κλινική,
ΓΝΝΘΑ "Η Σωτηρία"

Ελένη Κοτσιφάκη MD, PhD
Αναπληρώτρια Καθηγήτρια
Εργαστήριο Πειραματικής Φυσιολογίας Ιατρικής Σχολής
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Αναστάσιος Κουτσοβασίλης MD, MSc, PhD
Επιμελητής Α΄ Ε.Σ.Υ.
Παθολόγος- Διαβητολόγος
ΓΝ Νίκαιας-Πειραιά «Άγιος Παντελεήμων»
Υπεύθυνος Ιατρείου Σακχαρώδη Διαβήτη τύπου 1, Διαβήτη Κύησης και Υπεύθυνος
Ιατρίου Λιπιδίων

Στυλιανός Κύκαλος- MD, PhD
Αναπληρωτής Καθηγητής
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Ιωάννα Κωστέρια MD, MSc, PhD
Επιμελήτρια Α΄
Παιδίατρος με εξειδίκευση στο σακχαρώδη διαβήτη
Τμήμα Ενδοκρινολογίας – Αύξησης & Ανάπτυξης, ΓΝ Παίδων «Π&Α Κυριακού»

Βασίλειος Κώτσος MD, PhD
Καθηγητής Παθολογίας-Υπέρτασης
Διευθυντής Γ Πανεπιστημιακής Παθολογικής Κλινικής ΑΠΘ
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Λ

Βάια Λαμπαδιάρη MD, PhD
Καθηγήτρια
Παθολόγος – Διαβητολόγος
Β΄ Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών & Μονάδα Έρευνας –
Διαβητολογικό Κέντρο
ΠΓΝΑ «Αττικόν»

Σταύρος Λιάτης MD, PhD
Διευθυντής Ε.Σ.Υ.
Παθολόγος - Διαβητολόγος
ΓΝΑ «Λαϊκό»

Σταυρούλα Λόντου MD, Msc
Επιμελήτρια
Παθολόγος,
Α΄ Παθολογική Κλινική
ΓΝΑ "Λαϊκό"

Ευάγγελος Λυμπερόπουλος MD, PhD
Καθηγητής Παθολόγος- Διαβητολόγος
Υπεύθυνος Ιατρείου Λιπιδίων Α΄ Προπαιδευτικής Παθολογικής Κλινικής
ΓΝΑ "Λαϊκό"

Μ

Κωνσταντίνος Μακρυλάκης MD, PhD, MPH
Καθηγητής
Παθολόγος
Α΄ Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών & Διαβητολογικό Κέντρο
ΓΝΑ «Λαϊκό»

Σμαράγδη Μαρινάκη MD, PhD
Επίκουρη Καθηγήτρια
Νεφρολόγος
Νεφρολογική Κλινική & Μονάδα Μεταμόσχευσης Νεφρού
ΓΝΑ «Λαϊκό»

Κωνσταντίνος Μαρκάκης MD, PhD
Επιμελητής Α΄
Παθολόγος με εξειδίκευση στο Σακχαρώδη Διαβήτη
Β΄ Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική, Μονάδα Έρευνας
και Διαβητολογικό Κέντρο, Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο "ΑΤΤΙΚΟΝ"

Γεωργία Μάρκου MSc
Νοσηλεύτρια με εξειδίκευση στο Διαβητικό Πόδι
Προϊσταμένη
ΓΝΑ «Λαϊκό»

Αναστασία Μαυρογιαννάκη MD, PhD
Παθολόγος – Διαβητολόγος
Διευθύντρια Β΄ Παθολογικής Κλινικής &
Υπεύθυνη Διαβητολογικού Κέντρου
Νοσηλευτικό Ίδρυμα Μετοχικού Ταμείου Στρατού (ΝΙΜΤΣ)
Πρόεδρος Ελληνικής Διαβητολογικής Εταιρείας

Χριστίνα Μελεξοπούλου MD
Επιμελήτρια Α

Νεφρολόγος
Κλινική Νεφρολογίας & Μεταμόσχευσης Νεφρού
ΓΝΑ «Λαϊκό»

Ασημίνα Μητράκου – Φαναριώτου MD
Ομότιμη Καθηγήτρια
Παθολόγος
Μονάδα Σακχαρώδη Διαβήτη & Μεταβολισμού
ΠΓΝΑ «Αλεξάνδρα»

Παναγιώτα Μήτρου MD, PhD
Ειδικός Παθολόγος - Διαβητολόγος
Συνεργάτης Γενικού Γραμματέα Υπουργείου Υγείας
Επιστημονική Συνεργάτης
Β' Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική
Π.Γ.Ν «Αττικόν»

Ιορδάνης Μουρούζης MD, PhD
Αναπληρωτής Καθηγητής
Καρδιολόγος
Εργαστήριο Πειραματικής Φαρμακολογίας Πανεπιστημίου Αθηνών

Χρήστος Μπακογιάννης MD, PhD
Καθηγητής
Αγγειοχειρουργός
Α' Χειρουργική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών
ΓΝΑ «Λαϊκό»

Γεώργιος Μπάμιας MD, PhD
Καθηγητής
Γαστρεντερολόγος
Γ' Παθολογική Κλινική
ΓΝΝΘΑ «Η Σωτηρία»

Αλεξάνδρα Μπαργιώτα MD, PhD
Αναπληρώτρια Καθηγήτρια
Ενδοκρινολόγος
Διευθύντρια Κλινικής Ενδοκρινολογίας & Μεταβολικών Νόσων Πανεπιστημίου
Θεσσαλίας
Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Λάρισας

Δημήτριος Μπασούλης MD
Παθολόγος - Λοιμωξιολόγος
Επιμελητής Β' ΕΣΥ
Α Παθολογική Κλινική
ΓΝΑ «Λαϊκό»

Μαριάννα Μπενρουμπή MD
Παθολόγος- Διαβητολόγος
Επιστημονικός Συνεργάτης
Ευρωκλινική Αθηνών

N

Ιωάννης Ντάνας- Σταθόπουλος MD, MSc, PhD
Επιστημονικός συνεργάτης
Θεραπευτική Κλινική, Ιατρική Σχολή ΕΚΠΑ

Φωτεινή Ντζιώρα MD, MSc, PhD, DTMH, PGCMC, FHEA
Επιμελήτρια Α' Ε.Σ.Υ.
Παθολόγος- Λοιμωξιολόγος
Υπεύθυνη Ιατρείου Λοιμώξεων
Α' Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών
ΓΝΑ «Λαϊκό»

Ιωάννης Ντούπης MD, PhD
Παθολόγος – Διαβητολόγος
Διευθυντής Διαβητολογικού Ιατρείου
Ναυτικό Νοσοκομείο Αθηνών

Σπυρίδων Π. Ντουράκης MD
Ομότιμος Καθηγητής
Παθολόγος

O

Ευάγγελος Οικονόμου MD, Msc, PhD
Επίκουρος Καθηγητής, Καρδιολόγος, Γ' Πανεπιστημιακή Καρδιολογική Κλινική,
ΓΝΝΘΑ "Σωτηρία", Υπεύθυνος Μονάδας Υπερηχογραφία

Π

Λίνα Παλαιοδήμου MD, PhD

Νευρολόγος

Επιστημονικός συνεργάτης Β' Νευρολογική Κλινική, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο "Αττικών"

Νικόλαος Πανταζής PhD

Επίκουρος Καθηγητής

Βιοστατιστικός

Ε.ΔΙ.Π. Ιατρικής Στατιστικής & Επιδημιολογίας

Εργαστήριο Υγιεινής, Επιδημιολογίας και Ιατρικής Στατιστικής, Ιατρική Σχολή, ΕΚΠΑ

Μαριάννα Παπαδοπούλου PhD

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Νευρολόγος

Επιστημονικός Συνεργάτης Β' Νευρολογικής Κλινικής Πανεπιστημίου Αθηνών

Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής

Αθανασία Κ. Παπαζαφειροπούλου MD, Msc, PhD

Επιμελήτρια Α' Ε.Σ.Υ.

Παθολόγος- Διαβητολόγος

Α' Παθολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών & Διαβητολογικό Κέντρο

ΓΝ Πειραιά «Τζάνειο»

Νικόλαος Παπάνας MD, PhD

Καθηγητής

Παθολόγος- Διαβητολόγος

Υπεύθυνος Διαβητολογικού Κέντρου

Β' Παθολογική Κλινική, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο Αλεξανδρούπολης

Ιωάννης Παρίσης MD, PhD

Αναπληρωτής Καθηγητής

Καρδιολόγος

Β' Καρδιολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών & Μονάδα Καρδιακής Ανεπάρκειας

ΠΓΝΑ «Αττικών»

Σταυρούλα Α. Πάσχου MD, PhD

Επίκουρη Καθηγήτρια Ενδοκρινολογίας

Ενδοκρινολόγος - Διαβητολόγος

Θεραπευτική Κλινική ΕΚΠΑ

Μελπομένη Πέππα MD, PhD

Καθηγήτρια Ενδοκρινολογίας

Ενδοκρινολόγος

Υπεύθυνη Μονάδας Ενδοκρινολογίας & Μεταβολικών Παθήσεων των Οστών

Β' Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών

Παναγιώτα Περβανίδου MD, PhD

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Παιδίατρος – Αναπτυξιολόγος

Υπεύθυνη Μονάδας Αναπτυξιακής & Συμπεριφορικής Παιδιατρικής & Ιατρείο Παιδικής

Παχυσαρκίας

Α' Παιδιατρική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών

Νοσοκομείο Παίδων «Η Αγία Σοφία»

Ευαγγελία Πιπέρη DDS, MSc, PhD

Επίκουρη Καθηγήτρια

Οδοντίατρος - Στοματολόγος

Κλινική Στοματολογία και Νοσοκομειακής Οδοντιατρικής, Τομέας Παθολογίας και

Χειρουργικής Στόματος, Οδοντιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Αθηνών

Παναγιώτης Πλώτας MD, PhD

Επίκουρος Καθηγητής

Γενικός Ιατρός

Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Πατρών

Αντώνιος Πολίτης MD, PhD

Καθηγητής

Ψυχίατρος

Υπεύθυνος Μονάδας Ψυχογηριατρικής, Αιγινήτειο Νοσοκομείο

Ιατρική Σχολή, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Αθανάσιος Δ. Πρωτογέρου MD, PhD

Καθηγητής

Παθολόγος, European Hypertension Society Specialist

Υπεύθυνος Μονάδας Καρδιαγγειακής Πρόληψης & Έρευνας

Κλινική Παθολογικής Φυσιολογίας Πανεπιστημίου Αθηνών

ΓΝΑ «Λαϊκό»

P

Λουκιανός Ραλλίδης MD, PhD
Καθηγητής
Καρδιολόγος
Υπεύθυνος Υπολιπιδαιμικού Ιατρείου
ΠΓΝΑ «Αττικών»

Αθανάσιος Ράπτης MD, PhD
Αναπληρωτής Καθηγητής
Παθολόγος
Β' Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική & Μονάδα Έρευνας Σακχαρώδη Διαβήτη
ΠΓΝΑ «Αττικών»

Ελένη Ρέμπελου MD, PhD
Παθολόγος,
Μεταδιδακτορική Ερευνήτρια
στο Ιταλικό Εθνικό Κέντρο Έρευνας, στην Πίζα, Ιταλίας Επίκουρη Καθηγήτρια στο
Πανεπιστήμιο Τούρκου, Φιλανδία

Μαρία Ρουμπελάκη DPhil
Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Βιολογίας και Εφαρμογών Αναγεννητικής Ιατρικής
Βιολόγος
Εργαστήριο Βιολογίας Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών

Σ

Γεράσιμος Σιάσος MD, MSc, PhD
Καθηγητής
Καρδιολόγος
Γ' Καρδιολογική Κλινική
ΓΝΑ «Σωτηρία»

Χρήστος Σιαφαρίκας MD, MSc
Ακαδημαϊκός Υπότροφος,
Α' Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική,
ΓΝΑ «Λαϊκό»

Δημήτριος Σκούτας MD, MSc, PhD
Παθολόγος- Διαβητολόγος
Υπεύθυνος Παθολογικού Τομέα Κ.Α.Α. "Αναγέννηση"
Εξωτερικός Επιστημονικός Συνεργάτης Διαβητολογικού Κέντρου Π.Γ.Ν. Παπαγεωργίου
Θεσσαλονίκης

Γεώργιος Σ. Στεργίου MD, PhD, FRCP
Καθηγητής Παθολογίας – Υπέρτασης
Παθολόγος
Υπεύθυνος Κέντρου Υπέρτασης STRIDE-7
Γ' Παθολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών & Κέντρο Υπέρτασης STRIDE-7,
ΓΝΝΘΑ «Η Σωτηρία»

T

Μαρία Τεκτονίδου MD, PhD
Καθηγήτρια
Ρευματολόγος
Υπεύθυνη Μονάδας Ρευματολογίας
Α' Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών
ΓΝΑ «Λαϊκό»

Αναστάσιος Τεντολούρης MD, MSc, PhD
Επιστημονικός συνεργάτης
Α' Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών
& Διαβητολογικό Κέντρο
ΓΝΑ «Λαϊκό»

Νικόλαος Τεντολούρης MD, PhD
Καθηγητής
Παθολόγος
Διευθυντής Διαβητολογικού Κέντρου
Α' Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών & Διαβητολογικό Κέντρο
ΓΝΑ «Λαϊκό»

Στυλιανός Τίγκας MD, PhD, MRCP
Αναπληρωτής Καθηγητής Ενδοκρινολογίας
Ενδοκρινολόγος
Διευθυντής Ενδοκρινολογικής Κλινικής & Διαβητολογικού Κέντρου
Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο Ιωαννίνων

Κωνσταντίνος Τούτουζας MD, PhD
Καθηγητής
Καρδιολόγος
Υπεύθυνος Μονάδας Δομικών Καρδιοπαθειών, Βαλβιδοπαθειών και Καρδιογκολογίας
ΓΝΑ «Ιπποκράτειο»

Απόστολος Τσάπας MD, MSc(Oxon), PhD

Καθηγητής
 Παθολόγος – Διαβητολόγος
 Υπεύθυνος Διαβητολογικού Κέντρου
 Διευθυντής Β΄ Παθολογικής Κλινικής Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης
 ΓΝΘ «Ιπποκράτειο»

Αλέξανδρος Τσελέπης MD, PhD

Καθηγητής Βιοχημείας – Κλινικής Χημείας Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
 Διευθυντής του Διατμηματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών
 Σπουδών «Ιατρική Χημεία» και Διευθυντής του Ερευνητικού Κέντρου
 Αθηροθρόμβωσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Δημήτριος Τσιλιγγίρης MD, PhD

Επίκουρος Καθηγητής
 Παθολόγος

Κωνσταντίνος Τσιούφης MD, PhD

Καθηγητής
 Καρδιολόγος
 Α΄ Πανεπιστημιακή Καρδιολογική Κλινική
 Διευθυντής Α΄ Πανεπιστημιακής Καρδιολογικής Κλινικής
 ΓΝΑ «Ιπποκράτειο»

Φ

Γεράσιμος Φιλίππτος MD

Καθηγητής
 Καρδιολόγος
 Υπεύθυνος Μονάδας Καρδιακής Ανεπάρκειας και Καρδιογκολογίας
 ΠΓΝΑ «Αττικών»

Αναστάσιος Φιλίππου PhD

Αναπληρωτής Καθηγητής
 Πειραματική Φυσιολογία- Φυσιολογία της Άσκησης
 Εργαστήριο Φυσιολογίας Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών

Χ

Παναγιώτης Χαλβατσιώτης MD, PhD

Επίκουρος Καθηγητής
 Παθολόγος- Διαβητολόγος
 Β΄ Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική και Μονάδα Έρευνας ΕΚΠΑ
 ΠΓΝΑ «Αττικών»
 Πρόεδρος Δ.Σ. ΓΝΑ «Η Ελπίς»

Ψ

Μιχαήλ Γ. Ψάλλας MD, PhD

Γενικός Αρχίατρος
 Ειδικός Παθολόγος – Διαβητολόγος
 Μετεκπαίδευση στην Ηπατολογία
 Διευθυντής Εξωτερικών Ιατρείων
 424 ΓΣΝΕ

Μήνα Ψυχογιού MD, PhD

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια
 Παθολόγος – Λοιμωξιολόγος
 Υπεύθυνη Μονάδας Λοιμώξεων Α΄ Παθολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών
 ΓΝΑ «Λαϊκό»

Ξένοι Διδάσκοντες – Ομιλητές**Michae Roden** MD, PhD

Professor of Medicine
 Director of Department of Metabolic Diseases
 Heinrich-Heine University Dusseldorf, Germany

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

ΕΞΑΜΗΝΟ Α΄

ECTS: 30

Ωράριο:	Δευτέρα και Τετάρτη
Εξέταση:	Γραπτή (ερωτηματολόγιο απαντήσεων πολλαπλής επιλογής) Ημερομηνία: 15-01-2024 έως 02-02-2024

18-09-2023
Μεταβολισμός Υδατανθράκων- Ομοιοστασία γλυκόζης
Πέψη και απορρόφηση υδατανθράκων. Μεταγευματική γλυκόζη αίματος
Μεταβολισμός γλυκογόνου: γλυκογονόλυση, γλυκογονογένεση
Πέψη και απορρόφηση πρωτεϊνών
Πρωτεϊνoσύνθεση. Καταβολισμός πρωτεϊνών
20-09-2023
Βιοσύνθεση λιπαρών οξέων. Επίδραση ελεύθερων λιπαρών οξέων στον μεταβολισμό της γλυκόζης
Μεταβολισμός λιπαρών οξέων
Μεταβολισμός τριακυλογλυκερολών
Μεταβολισμός χοληστερόλης
Μεταγευματική λιπαιμία.Λιποπρωτεΐνες πλάσματος
25-09-2023
Μελέτες μεταβολισμού in vivo στον άνθρωπο
Αμινοξέα, Λιπίδια: ταξινόμηση
Γλυκόλυση
Κύκλος του κιτρικού οξέος. Οξειδωτική φωσφορυλίωση
27-09-2023
Παραγωγή προϊόντων τελικής γλυκοζυλίωσης (AGEs)
Οξειδωτική καταπόνηση των κυττάρων
Γλυκονεογένεση
Οδός των πολυολών. Οδός εξοζαμίνης
09-10-2023
Φυσιολογική ανατομική παγκρέατος – Ρύθμιση παγκρεατικής έκκρισης
Ινσουλίνη
Φυσιολογικές επιδράσεις της ινσουλίνης στον μεταβολισμό υδατανθράκων, λιπών και πρωτεϊνών
Γλυκαγόνη
11-10-2023
Άλλες ορμόνες που επηρεάζουν τον μεταβολισμό της γλυκόζης
Ο ρόλος του ΚΝΣ στον μεταβολισμό της γλυκόζης
Ρύθμιση γλυκόζης αίματος
Ενεργειακή ισορροπία. Βασικός μεταβολισμός. Ενέργεια που περιέχεται στις τροφές. Ημερήσιες διατροφικές ανάγκες
Εντεροηπατικός κύκλος.Ινκρετίνες. Ο ρόλος του γαστρεντερικού συστήματος στον μεταβολισμό της γλυκόζης

16-10-2023

Ταξινόμηση σακχαρώδους διαβήτη. Προδιαβήτης
 Παθογένεια σακχαρώδους διαβήτη τύπου 1
 Παθογένεια μονογονιδιακών μορφών σακχαρώδους διαβήτη (MODY)

18-10-2023

Φυσιολογία της άσκησης
 Παθογένεια σακχαρώδους διαβήτη τύπου 2: γενετικοί παράγοντες, παχυσαρκία
 Παθογένεια σακχαρώδους διαβήτη τύπου 2: ο ρόλος του νεφρού

23-10-2023

Παθογένεια δευτεροπαθούς σακχαρώδους διαβήτη
 Εντερικό μικροβίωμα και σακχαρώδης διαβήτης
 Παθογένεια συνδρόμου πολυκυστικών ωοθηκών: υπερινσουλιναμία, αντίσταση στην ινσουλίνη

25-10-2023

Ο λιπώδης ιστός ως ενδοκρινές όργανο. Λιποδυστροφίες
 Παθογένεια μη αλκοολικής λιπώδους νόσου ήπατος και συσχέτιση με σακχαρώδη διαβήτη
 Διαταραχές λιπιδίων στον σακχαρώδη διαβήτη
 Παθογένεια σακχαρώδους διαβήτη κύησης

30-10-2023

Παθογένεια σακχαρώδους διαβήτη τύπου 2: δυσλειτουργία β κυττάρου
 Παθογένεια σακχαρώδους διαβήτη τύπου 2: ινσουλινοαντίσταση
 Φάρμακα και νόσοι που οδηγούν στην παχυσαρκία
 Γενετικά σύνδρομα και σακχαρώδης διαβήτης

01-11-2023

Ορμονοεκκριτικοί όγκοι παγκρέατος: ινσουλίνωμα
 Γενετική της παχυσαρκίας
 Νευροορμονικοί μηχανισμοί πείνας και κορεσμού
 Ορμονοεκκριτικοί όγκοι παγκρέατος: γλυκαγόνωμα, σωματοστατίνωμα

15-11-2023

Ιστορία σακχαρώδους διαβήτη
 Επιδημιολογία σακχαρώδους διαβήτη τύπου 1, τύπου 2, LADA, MODY
 Διαγνωστικά κριτήρια σακχαρώδους διαβήτη
 Προσυμπτωματικός έλεγχος για διαταραχές του μεταβολισμού της γλυκόζης: ενδείξεις
 Αξιοπιστία HbA1c σε διάφορες κλινικές καταστάσεις

20-11-2023

Διαγνωστικές εξετάσεις στον σακχαρώδη διαβήτη τύπου 1
 Διάγνωση άλλων τύπων διαβήτη: LADA, MODY
 Διαγνωστικά κριτήρια σακχαρώδους διαβήτη κύησης
 Μέθοδοι μέτρησης ινσουλινοαντίστασης

22-11-2023

Κλινική εικόνα σακχαρώδους διαβήτη
 Συνυπάρχουσα αυτοανοσία στον σακχαρώδη διαβήτη τύπου 1
 Κλινική εκτίμηση παχυσαρκίας
 Λήψη ιστορικού σε παχύσαρκους ασθενείς

27-11-2023

Ποιότητα ζωής ασθενών με σακχαρώδη διαβήτη. Ποιότητα ζωής παχύσαρκων ασθενών
 Υπογλυκαιμία: κλινική εικόνα, μηχανισμοί αντιρρόπηση- Αντιμετώπιση υπογλυκαιμίας
 Υπογλυκαιμία σε ειδικές περιπτώσεις. Υπογλυκαιμία και καρδιαγγειακός κίνδυνος
 Παχυσαρκία και αποφρακτική υπνική άπνοια

29-11-2023

Παθήσεις που σχετίζονται με την παχυσαρκία
 Επιδημιολογία της παχυσαρκίας
 Μεταβολικό σύνδρομο
 Αίτια Υπογλυκαιμίας

11-12-2023

Συμπεριφορικές παρεμβάσεις: υγιεινή διατροφή
 Γλυκαιμικός δείκτης και γλυκαιμικό φορτίο
 Ολιγοθερμιδικές και ειδικές δίαιτες
 Διατροφικές Στρατηγικές για την βελτίωση των μεταβολικών δεικτών
 Αλλαγή τρόπου ζωής: διακοπή καπνίσματος

13-12-2023

Αλλαγή τρόπου ζωής: φυσική άσκηση
 Πρόβλεψη και πρόληψη σακχαρώδους διαβήτη και παχυσαρκίας
 Δίαιτες με πρωινό περιορισμό των υδατανθράκων
 Σουλφονουριδίες
 Αναστολείς α- γλυκοσιδασών: ακαρβόζη. Μεγλιτινίδες

18-12-2023

Διγουανίδια: μετφορμίνη
 Ινσουλίνες: ταξινόμηση, φαρμακοκινητική
 Ανάλογα GLP-1
 Διαχείριση σακχαρώδους διαβήτη στην ΠΦΥ

20-12-2023

Αναστολείς DPP4 υποδοχέων
 Θειαζολιδινεδιόνες:πιογλιταζόνη
 Αναστολείς SGLT2
 Νεότερες θεραπείες στον σακχαρώδη διαβήτη τύπου 2

08-01-2024

Glucotoxicity. Lipotoxicity. Mitochondrial oxidative stress
 Ινσουλινοθεραπεία στο σακχαρώδη διαβήτη τύπου 2: θεραπευτικά σχήματα
 Εργοσπιρομετρία (καρδιοαναπνευστική δοκιμασία κόπωσης) σε άτομα με σακχαρώδη διαβήτη και παχυσαρκία

10-01-2024

Εκπαίδευση ασθενούς στη μέτρηση σακχάρου
 Αυτοέλεγχος σακχάρου αναλόγως θεραπευτικής αγωγής
 Γλυκαιμικοί στόχοι: εξατομίκευση

Αντιμετώπιση προδιαβήτη. Ενδείξεις αντιυπεργλυκαιμικής αγωγής

05-02-2024

Αντιαμοπεταλιακά στον σακχαρώδη διαβήτη: μηχανισμός δράσης

Αντιαμοπεταλιακά στον σακχαρώδη διαβήτη: ενδείξεις, αντενδείξεις, ανεπιθύμητες ενέργειες

Ανθεκτική υπέρταση σε ασθενή με σακχαρώδη διαβήτη

Αντιμετώπιση αρτηριακής υπέρτασης στον ηλικιωμένο ασθενή

ΕΞΑΜΗΝΟ Β'**ECTS:30**

Ωράριο:	Δευτέρα και Τετάρτη
Εξέταση:	Γραπτή (ερωτηματολόγιο απαντήσεων πολλαπλής επιλογής) Ημερομηνία: 27-05-2024 έως 14-06-2024

07-02-2024

Παθοφυσιολογία Δυσλιπιδαιμιών – Πρωτοπαθείς Δυσλιπιδαιμίες
Υπολιπιδαιμική θεραπεία στον σακχαρώδη διαβήτη
Στατίνες: φαρμακολογία, διαβητογόνος δράση, θεραπευτική, πλειοτροπικές δράσεις, δυσανεξία
Εξετιμύμη. Ρητίνες δέσμωσης χολικών οξέων
Σακχαρώδης διαβήτης και οξεία νόσος στον μη νοσηλευόμενο ασθενή

12-02-2024

Φιβράτες. ω3-λιπαρά οξέα. Νικοτινικό οξύ
Υπολιπιδαιμική αγωγή σε διαβητικούς ασθενείς με νεφρική νόσο
Βιολογικοί παράγοντες: αναστολείς PCSK9
Αναδυόμενες θεραπείες για την αποτελεσματική μείωση των επιπέδων της Lp(a)
Αντιμετώπιση δυσλιπιδαιμίας στον ηλικιωμένο ασθενή

14-02-2024

Ψυχοδιατροφικές διαταραχές: βουλιμία, νευρογενής ανορεξία
Αντιμετώπιση παχυσαρκίας σε παιδιά και εφήβους
Ινσουλινοθεραπεία στον ασθενή με νοσογόνο παχυσαρκία
Φαρμακευτική αντιμετώπιση παχυσαρκίας: πρόσφατο παρελθόν, παρόν και μέλλον

19-02-2024

Χειρουργική αντιμετώπιση της παχυσαρκίας. Επιδράσεις βariatρικών επεμβάσεων στον γλυκαιμικό έλεγχο.
Χειρουργική αντιμετώπιση σακχαρώδους διαβήτη
Επιμήκης γαστρεκτομή. Γαστρική παράκαμψη κατά Roux-en-Y
Περιεγχειρητική διαχείριση του ασθενούς με σακχαρώδη διαβήτη

26-02-2024

Μεταμόσχευση παγκρέατος
Διαχείριση του σακχαρώδους διαβήτη στον νοσηλευόμενο ασθενή
Ο ασθενής με σακχαρώδη διαβήτη στη ΜΕΘ
Σακχαρώδης διαβήτης και κακοήθειες

28-02-2024

Νοσήματα του συνδετικού ιστού και σακχαρώδης διαβήτης
Μεταμόσχευση νεφρού
Παρακολούθηση μεταμοσχευμένων ασθενών και αντιμετώπιση των παθολογικών τους προβλημάτων
Οσακχαρώδης διαβήτης στον ασθενή υπό αγωγή με κορτικοστεροειδή
Παγκρεατογενής σακχαρώδης διαβήτης

20-03-2024

Διαβητική κετοξέωση

Υπερωσμωτική μη κετωτική υπεργλυκαιμία

Γαλακτική οξέωση

Υπεργλυκαιμία, μικροαγγειοπαθητικές και μακροαγγειοπαθητικές επιπλοκές

27-03-2024

Παθογένεια μικροαγγειοπαθητικών επιπλοκών

Διαβητική αμφιβληστροειδοπάθεια

Οφθαλμός και σακχαρώδης διαβήτης

Αντιμετώπιση διαβητικής αμφιβληστροειδοπάθειας από την πλευρά του οφθαλμίατρου

01-04-2024

Διαβητική νεφροπάθεια: κλινική εικόνα, επιδημιολογία, παθολογοανατομική σταδιοποίηση

Διαβητική νεφροπάθεια: διαγνωστική προσπέλαση

Διαβητική νεφροπάθεια και σπειραματοπάθειες μη διαβητικής αιτιολογίας

Αντιϋπερτασική αγωγή σε διαβητικούς ασθενείς με νεφρική νόσο

03-04-2024

Αντιδιαβητική αγωγή σε διαβητικούς ασθενείς με νεφρική νόσο

Αντιμετώπιση νεφρικής νόσου και τελικού σταδίου νεφρικής νόσου από την πλευρά του νεφρολόγου

Παχυσαρκία και νεφρική νόσος

Σακχαρώδης διαβήτης και δερματικές εκδηλώσεις

08-04-2024

Διαβητική νευροπάθεια: παθοφυσιολογία, ταξινόμηση, διαφοροδιάγνωση, θεραπεία

Νευροπάθεια του αυτόνομου νευρικού συστήματος

Συμμετρική αισθητικοκινητική νευροπάθεια

Η διαβητική νευροπάθεια από την πλευρά του νευρολόγου

Νεότερα φάρμακα για την αντιμετώπιση της διαβητικής νευροπάθειας

10-04-2024

Υπεργλυκαιμία και ενδοθηλιακή δυσλειτουργία

Υπεργλυκαιμία και αθηρωμάτωση

Παθογένεια μακροαγγειοπαθητικών επιπλοκών

Συνολική εκτίμηση καρδιαγγειακού κινδύνου στον γενικό πληθυσμό (SCORE) και καρδιαγγειακός κίνδυνος σε ασθενείς με διαβήτη

Διδάσκοντες: Α. Πρωτογέρου, Γ. Σιάσος, Σ. Κύκαλος, Δ. Κωνσταντινίδης

15-04-2024

Καρδιολογικός έλεγχος σε ασυμπτωματικούς άτομα με διαβήτη

Στεφανιαία νόσος σε άτομα με διαβήτη

Οξύ στεφανιαίο σύνδρομο σε άτομα με διαβήτη. Ρύθμιση σακχάρου

Εισαγωγή στην καρδιακή ανεπάρκεια

Καρδιακή ανεπάρκεια σε άτομα με διαβήτη

17-04-2024

Καρδιαγγειακός κίνδυνος και αντιϋπεργλυκαιμικά φάρμακα: μεταφορμίνη, σουλφονουλορίες, ινσουλίνη

Καρδιαγγειακός κίνδυνος και αντιϋπεργλυκαιμικά φάρμακα: πιogliταζόνη

Καρδιαγγειακός κίνδυνος και αντιϋπεργλυκαιμικά φάρμακα: αναστολείς DPP4, ανάλογα GLP-1

Καρδιαγγειακός κίνδυνος και αντιϋπεργλυκαιμικά φάρμακα: αναστολείς SGLT2

22-04-2024

Σακχαρώδης διαβήτης και άνοια

Οξύ ΑΕΕ στον ασθενή με διαβήτη

Αγγειοεγκεφαλική νόσος σε ασθενείς με διαβήτη

Σακχαρώδης διαβήτης και κατάθλιψη

24-04-2024

Αγγειοχειρουργική αντιμετώπιση περιφερικής αγγειοπάθειας

Περιφερική αρτηριακή νόσος σε ασθενείς με διαβήτη

Μέθοδοι ανίχνευσης μειωμένης αιμάτωσης των κάτω άκρων

Κρίσιμη ισχαιμία άκρου

13-05-2024

Διαβητικό πόδι: ορισμός, παθοφυσιολογία, πολυπαραγοντική προσέγγιση

Καθαρισμός υπερκερατώσεων και ελκών

Επούλωση στον σακχαρώδη διαβήτη

Διδάσκοντες: Π. Τσαπόγας, Γ. Μάρκου, Ι. Ελευθεριάδου

15-05-2024

Λοιμώξεις διαβητικού ποδιού

Αντιμετώπιση λοιμώξεων διαβητικού ποδιού

Οστεομυελίτιδα στο διαβητικό πόδι

Νεότερες θεραπείες στο διαβητικό πόδι

20-05-2024

Ο ρόλος του ποδολόγου - ποδοθεραπευτή στην αντιμετώπιση του διαβητικού ποδιού.

Επιθέματα επούλωσης στο διαβητικό πόδι.

Σακχαρώδης διαβήτης και στοματική υγεία

Ο ρόλος του ορθωτιστή στο διαβητικό πόδι. Ειδικά υποδήματα.

22-05-2024

Charcot foot

Ειδικές και απειλητικές λοιμώξεις που εμφανίζονται σε ασθενείς με διαβήτη

Ανοσοκαταστολή στον ασθενή με σακχαρώδη διαβήτη

COVID19 και σακχαρώδης διαβήτης

27-05-2024

Προληπτικός έλεγχος πριν την έναρξη προγράμματος άσκησης σε ασθενείς με διαβήτη

Ασθενείς με σακχαρώδη διαβήτη και ηπατική νόσο

Μη αλκοολική λιπώδης νόσος ήπατος

Ζώντας με τον σακχαρώδη διαβήτη: ψυχολογικές επιπτώσεις και θεραπευτική σχέση γιατρού- ασθενούς

29-05-2024

Σακχαρώδης διαβήτης και άσκηση

Σακχαρώδης διαβήτης και οδήγηση

Σακχαρώδης διαβήτης στον ταξιδιώτη

Σακχαρώδης διαβήτης και στυτική δυσλειτουργία

ΕΞΑΜΗΝΟ Γ΄**ECTS:30****Ωράριο:** Τρίτη και Πέμπτη**Εξέταση:** Κατόπιν προσυνηνόησης με τους Υπεύθυνους Καθηγητές**Σεμινάριο: Βασικές αρχές Στατιστικής****17-09-2024**

Βασικές έννοιες της Στατιστικής

Περιγραφή δεδομένων

Άσκηση: Εισαγωγή στα στατιστικά πακέτα και τη χρήση τους (Αίθουσα Πολυμέσων)

19-09-2024

Ανάλυση ποιοτικών δεδομένων

Έλεγχος χ^2 και μοντέλα λογαριθμιστικής εξάρτησης (logistic regression)

Άσκηση: ανάλυση ποιοτικών δεδομένων σε H/Y (Αίθουσα Πολυμέσων)

24-09-2024

Ανάλυση ποσοτικών δεδομένων

T-test και εισαγωγή στην απλή και πολλαπλή γραμμική παλινδρόμηση (multiple linear regression)

Άσκηση: ανάλυση ποσοτικών δεδομένων σε H/Y (Αίθουσα Πολυμέσων)

26-09-2024

Μοντέλα εξάρτησης /παλινδρόμησης με πολλές ανεξάρτητες μεταβλητές

Ερμηνεία αποτελεσμάτων στατιστικής ανάλυσης

Σεμινάριο: Μεθοδολογία της έρευνας**01-10-2024**

Εισαγωγή στη μεθοδολογία της επιστημονικής έρευνας στις Επιστήμες Υγείας. Οι θεσμικές και δεοντολογικές διαστάσεις κατά την εκτέλεση και την παρουσίαση μίας έρευνας

Επιδημιολογική έρευνα: μελέτες επιπολασμού, αναδρομικές μελέτες, προοπτικές μελέτες

Τεχνικές οικονομικής αξιολόγησης στον χώρο της Υγείας

Κλινικές δοκιμές: σχεδιασμός και ανάλυση

03-10-2024

Έρευνες επισκόπησης. Μετα-ανάλυση.

Δημοσιεύσεις: διαδικασία και δεοντολογία για τον συγγραφέα, τους κριτές και τους αναγνώστες.

Τεχνικές και προσεγγίσεις στην παρουσίαση των ερευνητικών δεδομένων.

Παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας. Χρήση προγραμμάτων H/Y.

Από την έρευνα στην κλινική πράξη

Σύνοψη του σεμιναρίου

Σεμινάριο: Τεχνολογία τροφίμων. Επιδράσεις σε μεταβολικές παραμέτρους**08-10-2024**

Χημεία Υδατανθράκων.

Άμυλο. Τροποποιημένα άμυλα και ρόλος τους στην ανάπτυξη νέων προϊόντων

Μηχανική σχεδιασμού τροφίμων: επίδραση της επεξεργασίας στην ανάπτυξη συγκεκριμέ-νων ιδιοτήτων τροφίμων

Σεμινάριο: Η τρέχουσα έρευνα στον σακχαρώδη διαβήτη**0-10-2024**

Ανάλυση γονιδιώματος στον σακχαρώδη διαβήτη

Λεταμόσχευση βλαστοκυττάρων

ιοδείκτες διαβητικής νεφροπάθειας

Συστήματα συνεχούς καταγραφής γλυκόζης – ο δρόμος προς το τεχνητό πάγκρεας

Σεμινάριο: Οικονομικά της Υγείας: παχυσαρκία, διαβήτης και επιπλοκές

15-10-2024

Η παχυσαρκία και ο σακχαρώδης διαβήτης ως παράγοντες επιβάρυνσης της δαπάνης υγείας

Διερευνώντας τη σχέση κόστους-οφέλους των στρατηγικών αντιμετώπισης του σακχαρώ-δους διαβήτη και της παχυσαρκίας: εμπειρικά δεδομένα

Τεκμηριωμένη πολιτική δημόσιας υγείας: η παχυσαρκία και ο σακχαρώδης διαβήτης ως προτεραιότητες

Πρακτική εκπαίδευση στα ερευνητικά εργαστήρια του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

Σκοπός της παρακολούθησης των εργαστηρίων είναι να εξοικειώσει τους φοιτητές με εργαστηριακές τεχνικές που χρησιμοποιούνται στη βασική έρευνα και με πειραματικές τεχνικές που χρησιμοποιούνται στην κλινική έρευνα. Επιπλέον, θα αποκτήσουν βασικές γνώσεις για την πραγματοποίηση έρευνας με πειραματόζωα.

Εκπαίδευση στο Εργαστήριο Πειραματικής Φαρμακολογίας

17-10-2024

Επίδειξη εργαστηριακών πειραματικών τεχνικών: ενζυμική ανοσοπροσρόφηση (ELISA), ανοσοαποτύπωση (Westernblot), τεχνική Luminex

Επίδειξη πειραματικού μοντέλου απομονωθείσας καρδιάς

Επίδειξη in vivo μοντέλου εμφράγματος μυοκαρδίου με απολίνωση αριστερής στεφανιαίας αρτηρίας

Ωράριο: Πρωινό (κατόπιν προ-συνεννόησης)

Η παρακολούθηση θα γίνει σε ομάδες φοιτητών

Εκπαίδευση στο Διαβητολογικό Εργαστήριο της Α' Προπαιδευτικής Παθολογικής Κλινικής του Πανεπιστημίου Αθηνών

Προσπέλαση της αρτηριακής βλάβης: ταχύτητα σφυγμικού κύματος (PWV), ροεξαρτώμενη αγγειοδιαστολή (FMD)

Εκτίμηση της περιφερικής νευροπάθειας: δείκτης ευρημάτων νευροπάθειας (NDS), έλεγχος παλλαισθησίας (VPT), μέτρηση ταχύτητας αγωγής γαστροκνημίου νεύρου (NC-Stat®)

Εκτίμηση της νευροπάθειας του αυτόνομου νευρικού συστήματος: δοκιμασίες Ewing-Clarke, μέτρηση ευαισθησίας τασεοϋποδοχέων (BRS)

Δείκτες περιφερικής αρτηριοπάθειας: σφυροβραχιόνιος δείκτης (ABI), δείκτης δακτυλικών πιέσεων (TBI), διαδερμική τάση οξυγόνου (TcPO₂)

Εκτίμηση της διαβητικής αμφιβληστροειδοπάθειας: κάμερα βυθού

Μέθοδοι αξιολόγησης του μεταβολισμού: ανάλυση σωματικής σύστασης με βιοηλεκτρική εμπέδηση (BIA), μέτρηση σπλαγγχνικού λίπους, έμμεση θερμοδομετρία, μέτρηση ενεργειακής δαπάνης στη φυσική δραστηριότητα (ActiHeart)

Εκπαίδευση στο Εργαστήριο

Χρήση πελματογραφήματος

Επίδειξη υλικών και κατασκευής ορθοτικών πελμάτων και υποδημάτων (CRO Walker, μποτών και διαφόρων υποδημάτων στοκ, modular, custom made)

Πρακτική εξάσκηση: τακτικά εξωτερικά διαβητολογικά ιατρεία, ιατρεία διαβητικού ποδιού, ιατρεία παχυσαρκίας

Οράριο: Πρωινό (κατόπιν προ-συνεννόησης)
Η παρακολούθηση θα γίνει με εκ περιτροπής τοποθέτηση (rotation) και σε ομάδες φοιτητών

Πρακτική εξάσκηση: τακτικά εξωτερικά διαβητολογικά ιατρεία, ιατρεία διαβητικού ποδιού, ιατρεία παχυσαρκία

Παρακολούθηση τακτικών εξωτερικών διαβητολογικών ιατρείων, ιατρείων διαβητικού ποδιού και ιατρείων παχυσαρκίας-μεταβολικών νοσημάτων, συνολικής διάρκειας 14 εβδομάδων, σε πιστοποιημένα από το Υπουργείο Υγείας ιατρεία νοσηλευτικών ιδρυμάτων της Αττικής.

ΕΞΑΜΗΝΟ Δ΄**ECTS: 30****Διπλωματική εργασία**

Κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής οφείλει να συγγράψει διπλωματική εργασία (ερευνητική εργασία, ανασκόπηση της βιβλιογραφίας ή μετα-ανάλυση) σε θέμα που άπτεται του ευρύτερου πεδίου του σακχαρώδους διαβήτη ή της παχυσαρκίας.